

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 49

Vydána dne 30. září 1961

Cena 60 haléřů

O B S A H :

104. Vyhláška ministerstva zdravotnictví, kterou se provádí zákon o umělém přerušení těhotenství
105. Vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení, kterou se mění a doplňuje seznam nemocí z povolání
-

104

VYHLÁŠKA

ministerstva zdravotnictví

ze dne 13. září 1961,

kterou se provádí zákon o umělém přerušení těhotenství

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s ministerstvem spravedlnosti podle § 7 zákona č. 68/1957 Sb., o umělém přerušení těhotenství, a § 5 odst. 3 zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, ve znění zákona č. 17/1957 Sb.:

§ 1

Podle zákona č. 68/1957 Sb., o umělém přerušení těhotenství, lze uměle přerušit těhotenství jen se souhlasem těhotné ženy po předchozím povolení, a to jen v lůžkovém zdravotnickém zařízení; povolení lze udělit jen ze zdravotních důvodů nebo z jiných důvodů zvláštního zřetele hodných.

§ 2

[¹] Zdravotní důvody (indikace), které jsou důvodem k umělému přerušení těhotenství, jsou uvedeny v příloze této vyhlášky.

[²] Za jiné zvláštního zřetele hodné důvody, které jsou důvodem k umělému přerušení těhotenství, se považují zejména:

- a) pokročilý věk ženy,
- b) nejméně 3 žijící děti,
- c) ztráta manžela nebo jeho invalidita,
- d) rozvrat rodiny,
- e) ohrožení životní úrovně v případech, kdy hospodářská odpovědnost za výživu rodiny nebo dítěte spočívá převážně na ženě,
- f) obtížná situace vzniklá otěhotněním u ženy neprovdané,
- g) okolnost, která nasvědčuje, že k otěhotnění došlo znásilněním nebo jiným trestným činem.

[³] Umělé přerušení těhotenství nelze povolit, jsou-li tu zdravotní důvody proti umělému přerušení těhotenství (kontraindikace):

- a) těhotenství starší než 3 měsíce,
- b) akutní nebo chronické zánětlivé choroby pohlavního ústrojí,
- c) hnisavá ložiska, ohrožující úspěšné provedení zákroku,
- d) probíhající akutní přenosná nemoc,

e) jestliže v posledních 6 měsících bylo již provedeno přerušení těhotenství.

I při kontraindikacích může být těhotenství uměle přerušeno, jestliže by pokračování těhotenství ohrozilo život ženy.

Trpí-li některý z rodičů těžkou dědičnou nemocí, je možno povolit umělé přerušení těhotenství, i když je starší než 3 měsíce nebo i když v posledních 6 měsících bylo těhotenství uměle přerušeno.

(⁴) Při posuzování, zda umělé přerušení těhotenství má být povoleno, je třeba přihlížet nejen k hlavnímu důvodu, ale i k celkové situaci ženy, způsobené souhrnem zdravotních poruch a sociálních podmínek.

(⁵) U žen, které dosud neporodily, je třeba zvláště bedlivě uvážit všechny zdravotní i jiné důvody s ohledem na nebezpečí vzniku neplodnosti po prvním přerušení těhotenství.

§ 3

(¹) Žena, žádající o umělé přerušení těhotenství se obrátí buď přímo nebo prostřednictvím svého ošetřujícího lékaře na přednostu ženského a porodnického oddělení nemocnice s poliklinikou, jež je příslušná podle místa jejího trvalého pobytu, a sdělí mu své důvody. Žena se však může obrátit i na přednostu ženského a porodnického oddělení nemocnice s poliklinikou, která není příslušná podle místa jejího trvalého pobytu, a to i v jiném okrese.

(²) Přednosta ženského a porodnického oddělení nemocnice s poliklinikou předloží žádost komisi. Komise se zřizuje u okresního ústavu národního zdraví při každé nemocnici s poliklinikou. Komise je tříčlenná a skládá se z ředitele nemocnice s poliklinikou nebo jím pověřeného zástupce, jenž řídí její jednání (předseda komise), a z přednosty ženského a porodnického oddělení nemocnice s poliklinikou. Dalšího člena komise a jeho náhradníka jmenuje okresní národní výbor, a to z řad poslanců národního výboru. Předseda komise může v případě potřeby k jednání přizvat jako odborného poradce dalšího odborníka, z jehož oboru je lékařská indikace nebo kontraindikace.

(³) Nebude-li žádosti vyhověno, bude žena poučena o možnosti požádat o přezkoumání krajskou komisí s tím, že použije-li této možnosti, musí tak učinit neprodleně. Tato komise má obdobné složení jako komise okresní.

§ 4

Žádost musí být projednána účelně a rychle tak, aby umělé přerušení těhotenství mohlo být provedeno do 14 dnů, nejpozději však před uplynutím 3 měsíců od počátku těhotenství, nejde-li o případy, kdy se umělé přerušení těhotenství může provést i po uplynutí 3 měsíců těhotenství.

§ 5

Provedení umělého přerušení těhotenství je bezplatné.

§ 6

(¹) Komise po zvážení všech okolností si mohou k jednání zvát manžely žen, popřípadě muže, kteří otěhotnění způsobili, u dívek mladších 18 let též jejich rodiče.

(²) V jednotlivých případech mohou komise ženám (převažně svobodným matkám) doporučit po narození dítěte jeho výchovu v kojeneckých ústavech a dětských domovech s tím, že po odstranění příčin, které žena uvádí jako důvod k přerušení těhotenství, jí bude dítě vráceno, nebo s jejím souhlasem předáno k adopci.

§ 7

Všichni zúčastnění pracovníci jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděli při projednávání žádosti o umělé přerušení těhotenství; také s veškerou dokumentací o tom je nutno zacházet tak, aby tyto skutečnosti nebyly prozrazeny.

§ 8

(¹) Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. října 1961.

(²) Zrušují se vyhláška č. 249/1957 Ú. l., kterou se provádí zákon o umělém přerušení těhotenství, a vyhláška č. 129/1960 Sb., o změně vyhlášky, kterou se provádí zákon o umělém přerušení těhotenství.

První náměstek ministra:

MUDr. Štich v. r.

**Seznam nemocí,
které jsou zdravotnickou indikací k umělému
přerušení těhotenství.**

1. Interní:

**a) Choroby srdce a cévního
systému:**

Chlopenní vady, zejména stenosa mitralis a insuficience aorty s omezením výkonnosti srdce nebo takové, u kterých došlo před těhotenstvím k projevům oběhové slabosti, k infarktu plic, k emboliím do velkého oběhu nebo akutnímu edemu plic.

Akutní nebo evolutivní zánětlivá onemocnění srdce (myokarditis, bakteriální endokarditis, evolutivní revmatismus).

Infarkty srdečního svalu.

Veškeré srdeční choroby, u nichž dochází do skončeného 3. měsíce těhotenství k arytmiím (míhání nebo kmitání síní, kardiální synkopy), k žilnímu městnání nebo cyanose. Vrozené srdeční vady s poruchou oběhu krevního, zejména vady s cyanosou a koarktací aorty se zřetelným přetlakem na horních končetinách.

Hypertenzivní nemoc.

Varikózní komplex rozsáhlého stupně, postihující zvláště krajiny rodidel a dolní končetiny, s proběhlými ulceracemi a tromboflebitidami.

P o z n á m k a: U lehčích kardiopatií je nutno uvážit, zda se matka bude moci dostatečně chránit ostatní námahy (domácnost, zaměstnání, ošetřování dítěte zvláště v prvních 2—3 letech, je-li v rodině více malých dětí potřebných dozoru i v noci).

b) Choroby plic:

Plicní choroby s omezením respirační funkce (pulmonální insuficience), bronchiektasie, chronická bronchitis, emfyzem.

Chronické plicní infekce.

c) Choroby ledvin:

Chronická glomerulonefritis se známkami aktivního zánětlivého procesu, zvýšená FW. Chronická glomerulonefritis, provázená nefrotickým syndromem nebo hypertenzivním syndromem.

Chronická pyelonefritis.

Akutní pyelonefritis.

Nefrosa provázená hypoproteinemií.

Amyloidosa ledvin.

d) Chorobné stavy tvorby krve:

Krvácivé choroby.

Veškeré hemoblastosy a hemoblastomy.

Dřeňové útlumy.

Hemolytické anemie.

Choroby trávicího ústrojí:

Komplikovaná cholelitiáza (biliární cirhosa, choledocholitiáza, empyem žlučníku, cholangioitis, pankreatitis).

Recidivující pankreatitis, pankreatolitiáza.

Vředová nemoc.

Ulcerózní kolitis.

Stavy zjištělné denutrice vyvolané chorobami trávicího ústrojí.

Chronické parenchymatózní choroby jater.

Stav po infekční žloutence do dvou let, nebo jsou-li známky poruchy funkce jater.

f) Poruchy endokrinní:

Nemoc Basedowova.

Struma s mechanickými následky, zvláště retrosternální struma s kompresí krčních žil.

Hypothyreosa.

Hypofysární adenom s mechanickými následky, zejména s ohrožením zraku.

Hyperparatyreoidismus.

Diabetes mellitus: při oboustranném zatížení (diabetes obou rodičů nebo v obou rodičích); se sklonem k acidose; špatně reagující na léčbu insulinem; diabetes doprovázený některými komplikacemi, zejména cévními u juvenilních forem při opětovných potratech a úmrtí plodu.

Addisonova nemoc: po přípravě v odborném ústavu k prevenci addisonské krise.

Adenomy nadledvinek.

Ostatní endokrinopatie na základě vyšetření odborného ústavu.

g) Infekční choroby: v prvních třech měsících těhotenství, přenosné na plod a způsobující jeho malformace a poruchy vývoje.

2. Chirurgické:

Rozsáhlé břišní kýly, kýly bráničné a hiátové, nesouhlasí-li žena s operací.

Postresekční syndromy po resekci žaludku a syndromy postcholecystektomické.

Opakující se ileosní stavy.

Chirurgicky léčené vrozené anomalie tlustého střeva a konečníku.

Rozsáhlé nádory břišní a pánevní.

Stavy po výkonech na orgánech vnitřní sekrece.

Stavy po resekcích plic se snížením funkční kapacity plic.

Aktinomykosa plic a plicní abscesy.

Pokročilé organické změny periferních cév.

Pravá a nepravá arteriovenózní aneurysmata aorty a velkých cév nitrobřišních a končetinových.

Malformace mozkových cév anatomicky benigní.

3. Urologické:

Stavy po vynětí ledviny, nebo když jedna ledvina chybí (agenesie) nebo je zakrnlá (hypoplasie).

Cystická degenerace ledvin s oboustranně sníženou schopností ledvin.

Hematurie z neznámé příčiny.

Nefrolitiasa oboustranná, i když konkrementy nejsou fixní a často z obou ledvin spontánně odcházejí — urátová urolitiasa.

Jednostranná nefrolitiasa se sníženou funkcí ledvin.

Papilomatosa měchýře.

Hydronefrosa.

Dystopická ledvina, zkřížená dystopie, ledvina podkovovitá.

4. Orthopedické:

Deformace pánve poúrazové, při pánvi Chrobakově, při centrální luxaci kyčle. Symfysiolysis za porodu.

Skoliosa bederní a hrudní páteře s deformacemi pánve.

Deformace pánve při kostní malacii a Morbus Paget.

Spondylolistesis.

Subluxace a jiné deformity kyčelního kloubu, popř. stavy po onemocnění Perthesově (nutno vzít v úvahu, zda se bude moci matka řádně starat o své dítě, když je sama těžko mobilní).

Oboustranná ankylosa kyčlí.

Deformační artrosa kyčlí a lumbosakrální.

Stavy po rozsáhlých a komplikovaných zlomeninách dlouhých kostí a po zlomeninách intraartikulárních velkých kloubů.

Systémová onemocnění (jako osteopsathyrosis, Morbus Albers-Schönberg), i když nemoc je postižen jen otec, chondrodystrofia fetalis.

Osteomalacie.

Obrny břišních svalů po poliomyelitidě, zvláště když obrnou jsou postiženy také dolní končetiny.

Recidivující chronická osteomyelitida pánevních kostí.

Spastické obrny (Littleova nemoc).

5. Revmatologické:

Spondylarthritis ankylopoetica - Morbus Bechterew při současném postižení kloubů kyčelních. Polyarthritis chronica progressiva s postižením zvláště kyčelních kloubů.

Chronické polyartridy, komplikované amyloidosou.

6. Onkologické:

Všechny zhoubné nádory bez rozdílu lokalisace a stavy po jejich operativním odstranění nebo po léčení ozářením.

7. Tuberkulóza:

a) Tuberkulóza plicní:

aa) Všechny nakažlivé a fakultativně nakažlivé formy tbc.

ab) Všechny formy tbc (i bez nálezu BK) v evolutivní fázi (rozpad, rozsev, infiltrace) nebo ve fázi resorbce nebo s příznaky aktivity (ve stadiu subkompensace nebo dekompenzace).

Poznámka: Zejména tehdy, když od komplexní léčby nelze očekávat odvrácení nebezpečí, že se zhorší tbc matky, a není možno zabránit infekci dítěte.

ac) Všechny nenakažlivé i inaktivní formy, u nichž hrozí reaktivace nebo zhoršení následkem těhotenství, porodu nebo laktace, a to zejména: u mladistvých matek; mělo-li předchozí těhotenství vliv na vznik nebo zhoršení tbc; trvá-li doba inaktivity krátkou dobu; je-li časový odstup od posledního těhotenství krátký; u vícerodíček při snížení kardiorespirační funkce; u tbc komplikované závažnějším nespecifickým onemocněním, kdyby jeho stupeň sám o sobě nebyl indikací k interrupci (diabetes mellitus).

b) Tuberkulóza mimoplicní:

Tbc hrtanová.

Tbc páteře, pánevních kostí, kyčlí, kolenních kloubů a ostatních kostí.

Tbc střev.

Tbc urogenitální.

Tbc nervového systému a mozkomíšních plen.

Poznámka: Zvlášť pečlivě posuzování vyžaduje každá tbc mladistvých. Indikací k přerušení je také nakažlivá tbc otce, není-li proveditelná jeho izolace vzhledem k stíženým bytovým poměrům, a dále, kdyby tbc matka byla nucena zanechat zaměstnání, což by bylo spojeno s ohrožením její správné životosprávy.

8. Neurologické:

Roztroušená sklerosa mozkomíšní a jiné demyelinizační choroby. Paraplegie a těžké paraparesy dolních končetin z organické příčiny.

Nádory mozku, míchy a jejích obalů.

Parazitární onemocnění centrálního nervového systému.

Hereditární ataxie (choroba Friedreichova) a heredoataxie cerebellaris (choroba Pierre-Marieova).

Hepatolentikulární degenerace (choroba Wilsonova, Westphal-Strümpellova).

Všechny myopatie.

Dystrofická myotonie.

Choroba Huntingtonova.

Poznámka: U choroby Huntingtonovy a dystrofické myotonie je absolutní indikace k umělému přerušení těhotenství, i když chorobou je postižen jen otec.

Cerebrální forma endarteritis obliterans.

Encefalomalacie jakékoliv etiologie.

Aneurysmata a intrakraniální cévní malformace.

Funikulární myelomy.

Encefalitis epidemica v akutní i chronické fázi.

Jiné encefalitidy v akutním stadiu.

Akutní vleklá stadia jiných neuroinfekcí.

Myastenien.

Syringomyelie a syringobulbie.

Hematomyelie.

Intrakraniální a spinální arachnoiditis s objektivním neurologickým nálezem.

Meningeální krvácení.

Traumata mozku a míchy s výraznou ložiskovou symptomatologií (včetně residuálních stavů tohoto typu).

Těžší residuální stavy postmeningitické.

Athetosis duplex.

Primární atrofie mozečkové.

Dysbasia lordotica progressiva.

Familiární periodická obrna.

Těžší diskopatie bederní.

Neuralgie trigeminu.

Epilepsie s celkovou degenerací a povahovými změnami, jsou-li i jiné somatické a psychické vady; je-li nemocná refrakterní proti moderní medikamentózní léčbě; trpí-li druhý z rodičů současně těžkou migrénou.

Status epilepticus.

9. Psychiatrické:

a) Choroby matky:

Delirantní stav zhoršující se v těhotenství.
Paralysis progressiva.

Schizofrenia s chronickým průběhem.

Generační psychosy s opětovnými atakami.

Vážná mani-melancholie.

Těžká psychopatie.

Těžší reaktivní psychická porucha s nebezpečím suicidia.

Těžká neurosa úzkostná a obsedantní.

Nervová heredofamilární onemocnění s psychickými poruchami.

b) Choroby vyskytující se u jednoho z rodičů, zvláště dědičně přenosné:

Oligofrenie.

Těžká psychopatie.

c) Když matka porodila ze spojení s týmž otcem již oligofrenní nebo jinak stigmatizované psychopatické dítě.

d) Těžký chronický alkoholismus jednoho z rodičů, projevuje-li se též povahovými defekty.

10. Dermatovenerologické:

a) Pohlavní:

Lues: maligna seropositiva ve II. floridním stadiu;

manifesta u žen, které nesnášejí specifické léčení včetně antibiotik;

maligna III. stadia, zejména orgánová;

chorioiditis, atrofie optiku a změny akustiku luetické;

seroresistentní se syfilofobickými obavami o zdraví děcka (relativní indikace po dohodě s psychiatrem).

Neuroiues a tabes dorsalis.

Spondylitis luetická.

Rozsáhlé jizevnaté a vředové změny v okolí genitálu a na hrázi při Morbus Nicolas Favre.

b) Kožní:

Pemfigus vulgaris, foliaceus, vegetans i typ Senear-Usher.

Erythrodermie.

Více let trvající svědivé choroby s psychopatickými stavy.

Sklerodermie difusní.

Dermatomyositis akutní.

Mycosis fungoides.

Necrobiosis lipoidica diabetorum.

Purpury zhoršující se během těhotenství.

Impetigo herpetiformis.

Ichtyosy těžšího stupně.

Keratosis palmaris et plantaris hereditaria.

Erythematodes acutus, event. acute disseminatus.

Epidermolysis bullosa hereditaria.

Xeroderma pigmentosum.

Morbus-Bourneville-Pringle (Epiloia).

Dermatitis herpetiformis Duhring.

Stavy po těžkých popáleninách s jizevnatými a keloidními změnami na prsech a kolem genitálu.

11. Oftalmologické:

a) Toxické záněty zrakového nervu.

b) Některé afekce zrakového orgánu, při nichž lze umělým přerušáním těhotenství zabránit trvalému poškození oka; mechanické poškození optiku, záněty sítnice a cévnatky, krvácení do sklivce, těžké rohovkové afekce, akutní glaukom.

c) Vysoká krátkozrakost s odchýlením sítnice nebo s porušením cév, s krvácením do sítnice, nebo dostavují-li se degenerativní změny na očním pozadí.

d) Vrozená totální katarakta zjištěná u rodičky a u jednoho z dětí již narozených s jinými kongenitálními anomáliemi.

e) Familiární a hereditární degenerativní procesy sítnice a zrakového nervu.

12. Otorinolaryngologické:

a) Otoklerosa, kde šlo o těžkou psychosu (dobrozdání psychiatra s otologem); jestliže při předchozím těhotenství došlo k většímu snížení sluchu; při zatížení obou rodičů otosklerosou.

b) Dědičná hluchota nebo dědičná těžká percepční nedoslýchavost.

13. Gynekologické a porodnické:

a) Hyperemesis gravidarum, pytalismus.

b) Pozdní gestosa, zvláště je-li sdružena s hy-

pertensí, s albuminurií, a to bez zřetele k délce těhotenství.

c) Patologické stavy v porodnické anamnéze:

Opakované atonické krvácení po porodu.

Opakované krvácení spojené s adherentní placentou, pro niž by bylo třeba provést manuální lysi.

Po dvou porodech ukončených císařským řezem.

Při habituální inertia uteri.

Po operativní úpravě závěsného a podpůrného aparátu, má-li žena 2 živé děti.

Při venter pendulus vzniklém diastasou příčných svalů po dvou porodech.

Pozdní gestosa, zvláště když těhotenství následuje v krátké době po předchozím porodu.

d) Chorea gravidarum.

e) Nepravidelnosti plodového vejce, opakované porody dětí s fetální erythroblastosou, předcházeli dvě těhotenství s mrtvými nebo poškozenými plody.

f) Početí po dočasné rtg kastraci, nebo má-li žena vaječníky poškozené rtg ozařováním z jiných příčin.

g) Početí do dokonání 16. roku věku, bylo-li těhotenství zjištěno do 3. měsíce těhotenství.

h) Početí po 45. roce.

105

VYHLÁŠKA

Státního úřadu sociálního zabezpečení

ze dne 23. září 1961,

kteřou se mění a doplňuje seznam nemocí z povolání

Státní úřad sociálního zabezpečení v dohodě s ministerstvem zdravotnictví a s Ústřední radou odborů stanoví podle § 18 odst. 3 zákona č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení:

§ 1

Seznam nemocí z povolání uvedený v příloze k § 18 odst. 3 zákona č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení, se mění a doplňuje takto:

1. Za nemoc z povolání uvedenou u pořadového čísla 21 se nově zařazuje s pořadovým číslem 22 nemoc z povolání a označení podniků, v nichž vzniká, takto:

„22 Tropické choroby přenosné a parazitární	v nichž jsou zaměstnanci ve zvýšené míře vydáni těmto onemocněním při pobytu v tropech“
---	---

Pořadová čísla následujících nemocí z povolání se přečíslovají.

2. Označení nemocí z povolání uvedených po přečíslování u pořadových čísel 13, 28 a 29 zní:

„13 Onemocnění z halogenisovaných uhlovodíků“

„28 Onemocnění zaprášením plic prachem obsahujícím kysličník křemičitý (silikosa, silikotuberkulóza)

a) s typickými rtg znaky s přihlédnutím k dynamice onemocnění

b) ve spojení s aktivní tuberkulosou“

„29 Onemocnění zaprášením plic asbestovým prachem (asbestosa)

a) při kterém jsou zjištěny typické rtg znaky

b) ve spojení s plicní rakovinou“

3. Označení podniků, v nichž vzniká nemoc z povolání uvedená po přečíslování u pořadového čísla 37, zní:

„v nichž jsou zaměstnanci vydáni tomuto onemocnění, zejména v divadlech, školách a profesionálních pěveckých tělesech“

§ 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

První náměstek předsedy:

dr. John v. r.

Úřední sdělení

o opravě tiskové chyby ve vyhlášce Ústředního úřadu pro věci národních výborů č. 97/1961 Sb., o názvech obcí, označování ulic a číslování domů

V § 4 odst. 4, řádek 3 opravuje se tisková chyba ve slově: „osobního“ — na správné znění: „osobnosti“.

Redakce